

การควบคุมแมลงพาหะนำโรคมาลาเรีย

องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย จังหวัดสระแก้ว

ในปี 2543 ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลงที่ 52 จังหวัดสระแก้ว ได้ประเมินสถานการณ์การแพร่เชื้อไข้มาลาเรียภายในจังหวัด และพบว่าตำบลหันทรายมีการแพร่เชื้อของไข้มาลาเรียค่อนข้างสูง ดังปรากฏจำนวนผู้ป่วยในพื้นที่ประมาณ 200 คน และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ทั้งนี้เป็นผลมาจากชาวกัมพูชาซึ่งเป็นพาหะแพร่เชื้อไข้มาลาเรียได้เข้ามาทำงานรับจ้างแรงงานในเขตตำบลหันทรายจำนวนมาก ประมาณ 100 คน ประกอบกับพื้นที่ส่วนใหญ่ในตำบลเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีร่องน้ำและป่าไม้ล้อมรอบบริเวณบ้านเรือนของประชาชน จากสถานการณ์ดังกล่าวนำไปสู่ปัญหาสุขภาพอนามัยของประชาชนในชุมชนที่มีอัตราเสี่ยงต่อการติดเชื้อมาลาเรีย

วิถีใหม่

ในปี 2543 องค์การบริหารส่วนตำบลหันทรายจึงจัด “โครงการควบคุมแมลงพาหะนำโรคมาลาเรีย” เพื่อแก้ปัญหาการแพร่กระจายเชื้อไข้มาลาเรียในพื้นที่ตำบลหันทรายและเพื่อเป็นแนวทางป้องกันโรคมาลาเรียอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ผลงานที่ได้ดำเนินการ

1. ออกข้อบังคับตำบลเกี่ยวกับการสนับสนุนเงินโครงการควบคุมแมลงนำโรคมาลาเรียประจำปี พ.ศ.2544
2. จัดฝึกอบรมการพ่นสารเคมีจำนวน 2 วัน ให้แก่อาสาสมัครพ่นสารเคมีที่เข้าร่วมโครงการควบคุมแมลงนำโรคไข้มาลาเรียในชุมชนเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกวิธีและมีประสิทธิภาพ
3. จัดประชาสัมพันธ์เสียงตามสายอย่างต่อเนื่อง 1 สัปดาห์ เพื่อรณรงค์และให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในตำบลเกี่ยวกับการกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงเพื่อป้องกันโรคไข้มาลาเรียอย่างถูกวิธี
4. ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงกันปล่องตามบริเวณบ้านเรือนและพื้นที่ใกล้เคียง โดยการสำรวจและทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงกันปล่อง 10 หมู่บ้าน โดยใช้วิธีการพ่นสารเคมีเคลือบเมทรีนและการขุดลอกของราษฎรทุกครัวเรือนด้วยน้ำยาสารเคมีป้องกันยุง

การระดมทรัพยากร

ค่าใช้จ่าย/การลงทุน

1. ค่าจ้างแรงงานพ่นสารเคมี 2 รอบ จำนวน 60 คน ใช้ระยะเวลา 12 วัน วันละ 130 บาท คิดเป็นเงินปีละ 187,200 บาท

ข้อมูลพื้นฐานปีปัจจุบัน
: ปี พ.ศ. 2546

อำเภอ: อรัญประเทศ

จังหวัด: สระแก้ว

ประชากร: 5,429 คน

พื้นที่: 100.736 ตร.กม.

ประเภทท้องถิ่น :
องค์การบริหารส่วนตำบล

การเลือกตั้ง : ทางอ้อม

	2. คำน้ำมันเชื้อเพลิง หมู่บ้านละ 300 บาท จำนวน 10 หมู่บ้าน เป็นเงิน 3,000 บาท
	3. ค่าจัดอบรมเจ้าหน้าที่ อบต. และพนักงานพนสารเคมีจำนวน 35 คน ใช้ระยะเวลา 2 วัน คิดเป็นเงิน 4,550 บาท
การระดมทุน/การระดมทุน	1. หน่วยควบคุมมาลาเรียสนับสนุนงบประมาณค่าสารเคมี จำนวน 200 กิโลกรัม เป็นเงิน 278,000 บาท
อุปกรณ์/เครื่องมือ	1. เครื่องพ่นหมอกควัน
	2. สารเคมีเดลต้าเมทริน 200 กิโลกรัม
บุคลากร	1. พนักงานพนสารเคมี จำนวน 60 คน ทำหน้าที่พนสารเคมีเพื่อ ป้องกันและกำจัดยุงกันปล่อง ใช้ระยะเวลา 12 วัน
	2. อาสาสมัครสาธารณสุขชุมชน (อสม.) จำนวน 40 คน จากทุก หมู่บ้าน ทำหน้าที่ชุบน้ำยาเคมีเคลือบมุ้งให้ประชาชนในทุก ครั้วเรือน ใช้ระยะเวลาประมาณ 1-2 วัน

ขั้นตอนในการดำเนินการ

เดือน/ปี	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ
มีนาคม 2544	-ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อฯ โดยแมลงประสานงานกับอบต. เพื่อดำเนินการขอความร่วมมือจากอบต. ให้รับหน้าที่ควบคุม ลูกน้ำยุงกันปล่องซึ่งเป็นพาหะนำโรคไข้มาลาเรียในเขตพื้นที่ ตำบลหันทราย	อบต./ศูนย์ควบคุม- โรคติดต่อฯ โดยแมลง
เมษายน 2544	-อบต.จัดทำแผนการดำเนินงานและจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนโครงการ	สภาอบต.
พฤษภาคม 2544	-ประชุมชี้แจงแก่ผู้นำชุมชน อาสาสมัคร และประชาชน เกี่ยวกับสถานการณ์การแพร่เชื้อของไข้มาลาเรียในเขตชุมชน	อบต./เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข
มิถุนายน 2544	-จัดอบรมทักษะการพนสารเคมีป้องกันและกำจัดลูกน้ำ ยุงกันปล่องโดยมีผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมจำนวน 60 คน ซึ่งเป็นพนักงานพนสารเคมี ใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรม 2 วัน โดยวันแรกเป็นการเรียนรู้ทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ โรคไข้มาลาเรีย พาหะนำโรค และวิธีป้องกัน และวันที่สอง เป็นการฝึกปฏิบัติ โดยเริ่มฝึกอบรมตั้งแต่ 08.00 – 16.00 น.	อบต./ศูนย์ควบคุม- โรคติดต่อฯ โดยแมลง / เจ้าหน้าที่ สาธารณสุข
กรกฎาคม 2544	-ประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงกิจกรรมการพนสารเคมี และการ ชุบน้ำยาเคมีเพื่อป้องกันและกำจัดลูกน้ำและ ยุงกันปล่องซึ่งเป็นพาหะนำโรคและรณรงค์ขอความร่วมมือ จากประชาชนทุกครัวเรือน โดยประกาศเสียงตามสายใน ช่วงเวลาเช้าของทุกวัน ก่อนเริ่มดำเนินกิจกรรมประมาณ 1 สัปดาห์	อบต.
สิงหาคม 2544	-พนักงานพนสารเคมีดำเนินการพนสารเคมีตามบ้านเรือนของ ราษฎรและบริเวณใกล้เคียง อาสาสมัครชุมชนดำเนินการชุบน้ำยาเคลือบมุ้งให้ประชาชนทุกครัวเรือนในทุกหมู่บ้าน	พนักงานพน สารเคมี / อาสาสมัครชุมชน
กันยายน 2544	-ประเมินผลการปฏิบัติงาน	อบต.
มีนาคม 2545 - ปัจจุบัน	-ดำเนินงานตามขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นทุกปีเพื่อป้องกัน การแพร่เชื้อของไข้มาลาเรียและควบคุมลูกน้ำยุงกันปล่องที่ เป็นพาหะนำโรคเป็นประจำทุกปี	อบต.

หน่วยงานที่เข้าร่วมดำเนินการ

-- หน่วยงาน/องค์กร -- -- บทบาทความร่วมมือ --

ศูนย์ควบคุมโรคติดต่อ เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้กับ อบต. หันทรายและอาสาสมัครที่จะเป็นผู้นำโดยแมลง ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการกำจัดและป้องกันการแพร่เชื้อไข้มาลาเรียอย่างถูกวิธี

ประเมินผลความสำเร็จ

ก่อนการดำเนินการ

1. ในเขตตำบลหันทรายมีการแพร่ระบาดของโรคไข้มาลาเรียสูง มีจำนวนผู้ป่วยประมาณ 200 คน ซึ่งมีจำนวนสูงเป็นอันดับที่สามของตำบลในอำเภออรัญประเทศ ซึ่งเป็นอำเภอที่มีผู้ป่วยเป็นโรคนี้มากเป็นอันดับที่สองของจังหวัดสระแก้ว
2. พื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้มาลาเรียครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ซึ่งมีปริมาณผู้ป่วยใกล้เคียงกันคือประมาณ 20 คนในแต่ละหมู่บ้าน เนื่องจากสภาพแวดล้อมเป็นป่าและมีร่องน้ำล้อมรอบบริเวณบ้านเรือนของประชาชน จึงทำให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ยุงก้นปล่อง

หลังการดำเนินการ

1. กิจกรรมที่ทางอบต.ได้ดำเนินการสามารถยับยั้งการแพร่เชื้อและป้องกันการระบาดของโรคไข้มาลาเรียได้ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากพบว่าไม่ปรากฏผู้ป่วยที่เกิดจากการติดเชื้อไข้มาลาเรียอีก
2. ไม่มีพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคไข้มาลาเรียอีก เนื่องจากการฉีดพ่นสารเคมีและการขุดมุ้งของอบต.นั้น ครอบคลุมทุกพื้นที่ทำให้สามารถป้องกันยุงซึ่งเป็นแมลงพาหะนำโรคได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อุปสรรคและการแก้ไขปัญหา

อุปสรรค	การแก้ไขปัญหา
ประชาชนไม่ให้ความร่วมมือกับพนักงานในการเข้าไปฉีดพ่นสารเคมีในบ้าน เนื่องจากเป็นอาสาสมัครและอาจไม่ใช่คนในพื้นที่จึงรู้สึกไม่ไว้วางใจ	อบต. ใช้พนักงานฉีดพ่นสารเคมีที่เป็นคนในหมู่บ้าน เพื่อสร้างความคุ้นเคยและความไว้วางใจกัน จึงทำให้สามารถฉีดพ่นสารเคมีในบริเวณบ้านเรือนของประชาชนได้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยสำคัญในการแก้ปัญหาของชุมชนให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของประชาชนในชุมชนเป็นสำคัญ ทั้งในส่วนที่เข้าร่วมอบรมเพิ่มเติมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกำจัดและป้องกันการแพร่เชื้อของโรคมาลาเรีย เพื่อให้สามารถลงมือปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และประชาชนในพื้นที่ให้การอำนวยความสะดวกและร่วมมือกับอาสาสมัครฉีดพ่นสารเคมีเป็นอย่างดี

จนทำให้สามารถกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงกันป่องได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และสามารถลดการแพร่เชื้อโรคไข้มาลาเรียนี้ได้สำเร็จ

ความยั่งยืนในการดำเนินการ

การดำเนินงานในโครงการควบคุมแมลงนำโรคมมาลาเรียนี้จะเป็นโครงการที่มีความยั่งยืนต่อไป เพราะอบต.หันทรายให้ความสำคัญกับการควบคุมแหล่งเพาะพันธุ์ยุงและป้องกันการแพร่เชื้อไข้มาลาเลียแก่ประชาชนในพื้นที่ เนื่องจากเป็นปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งอบต.ต้องดูแลแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนดังกล่าว โดยที่อบต.ได้สนับสนุนในด้านงบประมาณ

บทเรียนที่ได้รับ

การให้บริการในด้านสาธารณสุขของชุมชนเป็นภารกิจหน้าที่อย่างหนึ่งของอบต. แต่ทว่าก็มีบางหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในเรื่องนี้เช่นเดียวกัน ส่งผลให้เกิดความทับซ้อนในเรื่องของการใช้งบประมาณ ดังนั้นในการดำเนินงานจึงควรเป็นการร่วมมือกันระหว่างอบต.กับหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่เดียวกัน ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งสองหน่วยงานได้ถ่ายทอดประสบการณ์และเทคนิควิธีการทำงานให้แก่กันด้วย ดังเช่นการดำเนินงานควบคุมแมลงนำโรคมมาลาเรียของอบต.หันทราย และศูนย์ควบคุมโรคติดต่อมาโดยแมลง

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม

ชื่อ-นามสกุล	: นายวิญญู กรยรุ่งโรจน์
ตำแหน่ง	: ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย
ที่อยู่	: องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย หมู่ที่ 5 ตำบลหันทราย
อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
โทรศัพท์	: (037) 426 - 065
ชื่อ-นามสกุล	: นางสาวเกา ถาวรจิตร
ตำแหน่ง	: เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี
หน่วยงาน	: องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย
ที่อยู่	: องค์การบริหารส่วนตำบลหันทราย หมู่ที่ 5 ตำบลหันทราย อำเภอ
อรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว
โทรศัพท์	: (037) 426 - 065

ข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีที่มีการริเริ่มวิถีใหม่ : พ.ศ. 2543

ประเภทของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	องค์การบริหารส่วนตำบล
สถานที่ตั้ง	หมู่ 5 ตำบลหันทราย อำเภอรัญประเทศ จังหวัด สระแก้ว 27120
ขนาดพื้นที่	100.736 ตารางกิโลเมตร
งบประมาณรายจ่าย	2,684,788 บาท (ปีงบประมาณ 2543) 3.73% หมวดรายจ่ายงบกลาง 13.78% หมวดเงินเดือนและค่าจ้างประจำ 5.50% หมวดค่าจ้างชั่วคราว 64.44% หมวดค่าใช้สอยและวัสดุ 2.25% หมวดค่าสาธารณูปโภค 1.49% หมวดค่าอุดหนุน 6.19% หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง 1.49% หมวดรายจ่ายอื่น
งบประมาณรายได้	2,685,000 บาท (ปีงบประมาณ 2543) 74.81% หมวดภาษีอากร 7.52% หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับ และ ใบอนุญาต 0.78% หมวดรายได้จากทรัพย์สิน 0.13% หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด
จำนวนพนักงานและลูกจ้าง	7 คน 3 คน พนักงานท้องถิ่น 1 คน ลูกจ้างประจำ 3 คน ลูกจ้างชั่วคราว
จำนวนประชากร	5,429 คน
จำนวนครัวเรือน	1,231 ครัวเรือน
ประชากรแฝง	100 คน
ลักษณะของเมืองและ วิถีชีวิตชุมชน	ตำบลหันทรายมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบเหมาะแก่การทำ เกษตรกรรมหลายอย่าง เช่น ข้าว พืชไร่ต่างๆ อาทิ มันสำปะหลัง อ้อย แคนตาลูป เป็นต้น บางแห่งเป็นที่ดอน สภาพดินปนทราย มีพื้นที่ป่าประมาณ 3,000 ไร่ แต่มี สภาพไม่สมบูรณ์เนื่องจากมีการบุกรุกจับจองเป็นที่ ทำกินเรื่อยมา ศักยภาพด้านการพัฒนาตำบลที่เด่นชัดคือ อยู่ใกล้กับตลาดการค้าชายแดน "ตลาดโรงเกลือ" ซึ่งเป็น ตลาดของสินค้าทางการเกษตร รวมทั้งมีแหล่งน้ำสำคัญคือ ลำห้วยพรมโงะไหลผ่านพื้นที่ตำบล ประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ และเลี้ยงสัตว์เพื่อ จำหน่าย นอกจากนี้ยังมีการประกอบอุตสาหกรรมและ หัตถกรรมในครัวเรือนด้วย